

แนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

Guidelines for Future Skills Development of School Administrators under
Maha Sarakham Secondary Educational Service Area Office

วิสิฐศักดิ์ จันทะคุณ^{1*} กุหลาบ ปุริสาร² และ อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์³

Wisitsak Jantakun^{1*} Kularb Purisarn² and Artit Chutchaipolrut³

^{1,2,3}หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

^{1,2,3}Master of Education Program, In Educational Administration, College of Asian Scholars

*Corresponding author's email: satangg1225@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

18 มีนาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

29 พฤษภาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

20 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดจำนวน 201 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ครูหัวหน้าฝ่ายงาน จำนวน 151 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual Response Format) ชนิด 5 ระดับ เครื่องมือแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยภาพรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified} = 0.198$ เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ หรือ AI รองลงมา ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะด้านการสื่อสาร และด้านการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ตามลำดับ และ 2) แนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีทั้งหมด 4 ด้าน 12 แนวทาง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ทักษะในอนาคต, ผู้บริหารสถานศึกษา, แนวทางการพัฒนา

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the current conditions and desirable conditions of guidelines for future skill development of school administrators under Maha Sarakham Secondary Educational Service Area Office; 2) to study the needs for future skill development of school administrators under Maha Sarakham Secondary Educational Service Area Office; and 3) to study guidelines for future skill development of school administrators under Maha Sarakham Secondary Educational Service Area Office. The sample group consisted of 201 participants, including 50 school administrators and 151 department head teachers under Maha Sarakham Secondary Educational Service Area Office. The research instrument was a 5-level dual-response format questionnaire. Additional instruments included structured interviews and an assessment of appropriateness and feasibility.

The results of this research showed that: 1) The current level of future skills among school administrators was at a high level, while the desirable level was at the highest level. The needs for future skill development of school administrators under Maha Sarakham Secondary Educational Service Area Office, based on the $PNI_{Modified}$ index, in overall, were = 0.198. When considering each aspects, the aspects arranged from the most to the least were as follows: the use of information technology, or artificial intelligence (AI), followed by the ability to create innovation, communication skills, and analytical thinking and problem-solving skills, respectively. 2) Guidelines for future skills development of school administrators under Maha Sarakham Secondary Educational Service Area Office consisted of four key aspects and twelve guidelines. The evaluation results indicated that all proposed guidelines for future skills development of school administrators under Maha Sarakham Secondary Educational Service Area Office were appropriate and highly feasible at the highest level.

Keywords: Future Skills, School Administrators, Development Guidelines

บทนำ

ผู้นำนองค์กรคือผู้ทำหน้าที่กำหนดทิศทาง และกลยุทธ์เพื่อนำพองค์กรก้าวข้ามอุปสรรคความท้าทายต่าง ๆ ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ขณะเดียวกันยังเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากร สร้างแรงบันดาลใจ และสนับสนุนความร่วมมือของทีมงาน สร้างสัมพันธภาพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเครือข่ายพันธมิตรในการดำเนินงานและสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อบ่มงู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและยกระดับ

ขีดความสามารถขององค์กร นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อความยั่งยืนของสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจโดยสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นกับชุมชน และมนุษยชาติ

การพัฒนาการศึกษาในช่วงปี 2566 ที่ผ่านมาแม้ว่าประเทศไทยประสบความสำเร็จในหลายด้านแต่ยังมีปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพการศึกษา ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ผู้ที่สามารถปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโลกอนาคตได้เร็วเท่าไร ย่อมมีความได้เปรียบมากเท่านั้น การมีพื้นฐานการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษาที่ดีถือเป็นกุญแจสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กและบุคลากรของประเทศในยุคดิจิทัลนี้ ดังนั้น ศูนย์กลางของผู้บริหารทุกคน คือต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ และเตรียมพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลง สัญญาณการเปลี่ยนแปลงอนาคตการศึกษา ถูกรวบรวมไว้ในรายงานเรื่อง “อนาคตของการเรียนรู้” (Future of Learning) จัดทำโดยสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เพื่อให้เราใช้สัญญาณนี้เตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและออกแบบการศึกษาในอนาคตอันใกล้ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่ออนาคตการศึกษาในอีก 10 ปีข้างหน้า ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง และการเปลี่ยนแปลงองค์กรครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และ ความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2566)

ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในอนาคตมีอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทาง นโยบาย และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ต้องมีความพร้อมในด้านคุณลักษณะที่โดดเด่น มีทักษะทางปัญญาสูงเป็นนักบริหารมืออาชีพ มีจิตเชิง สร้างสรรค์มีเจตคติที่ดีและเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความคาดหวังสูงที่มุ่งสร้างความสำเร็จของงานตลอดจนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมยุคใหม่ต้องมีบทบาทที่สำคัญต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุมมาเป็นผู้นำที่วางแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากร มีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการบริหารจัดการเชิงรุกยึดหลักการมีส่วนร่วมปรับองค์กรให้ เป็นองค์กรขนาดเล็กและมีโครงสร้างแนวราบ และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการศึกษาดังนั้นผู้นำองค์กรยุคใหม่ในอนาคต จึงต้องมีการแสวงหาความรู้ทั้งเชิงทฤษฎีการปฏิบัติ และประสบการณ์ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2560)

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 อย่างรวดเร็วดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่น มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถตอบสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) ทั้งนี้ต้องอาศัยทักษะหลากหลายด้านในการบริหารจัดการ จึงจำเป็น อย่างยิ่งที่การบริหารจะต้องศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ นำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารการศึกษา ดังนั้น ภารกิจใหม่ของนักบริหารการศึกษาในยุคนวัตกรรมการศึกษาจึงต้องเพิ่มภารกิจทางด้านการจัดการ

นวัตกรรม หรือการบริหารนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของแวดวงการศึกษาและจากการศึกษาของ Yang (2011) ได้ศึกษาเรื่องทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอเมริกาเหนือ (A Literature Review of the Skill Required by 21st Century School Administrators) ผลของการศึกษาพบว่า เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการการศึกษาปัจจุบันผู้บริหารจะต้องมีทักษะและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริม สนับสนุนและใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน หากผู้บริหารสถานศึกษาขาดทักษะในการบริหารแล้วย่อมทำให้องค์กรไม่ประสบความสำเร็จ การไม่ประสบความสำเร็จในการประสานงานกับผู้ปกครองและครู ซึ่งสาเหตุมาจากที่ผู้บริหารไม่มีทักษะทางการบริหารทั้ง 3 คือ ทักษะด้านคตินิยม ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิค ทำให้เกิดปัญหาต่อไปนี้ ความมีอคติ ขาดเป้าหมายที่แน่นอน ขาดคุณสมบัติการเป็นผู้นำที่ดี ขาดการวางแผนที่ดี เกิดบรรยากาศความขัดแย้ง ถ้าหากผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารทั้ง 3 ด้าน ก็จะทำให้ไม่เกิดปัญหาในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน (อภิชัย สุรเดชเดชากุล, 2567)

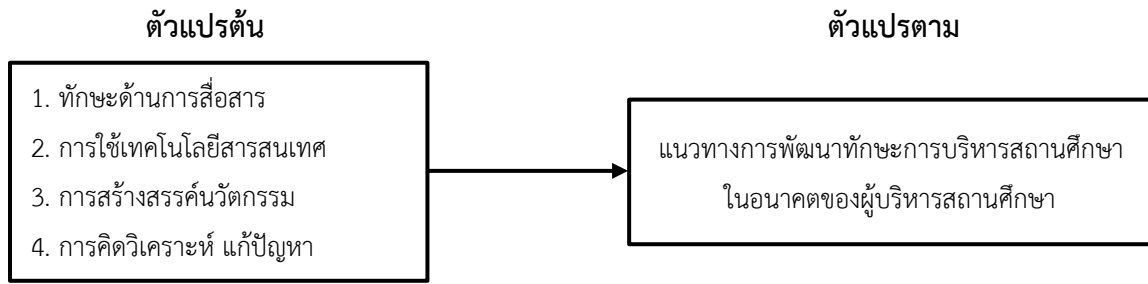
จากข้อมูลและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เพื่อทักษะ การบริหารสถานศึกษาในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษาว่าควรเป็นอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ แนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ทั้งหมด 4 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านการสื่อสาร 2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือปัญญาประดิษฐ์ 3) การสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) การคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาสามารถนำไปเขียนเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีวิธีดำเนินการวิจัยแบบออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85 คน และครูหัวหน้าฝ่ายงาน จำนวน 335 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 420 คน จาก 35 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายงานในสถานศึกษา โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าฝ่ายงาน รวมทั้งสิ้น จำนวน 201 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ครูหัวหน้าฝ่ายงาน จำนวน 151 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ (Dual – Response Format) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try Out) ได้รับกลับคืน นำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน โดยการหาค่าความสัมพันธ์

ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป โดยพบว่าข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.456 - 0.901 และสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.411- 0.900 และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) โดยการหาค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.975 และค่าความเชื่อมั่นสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.975

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2. นำแบบสอบถามที่ได้ส่งไปยังผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนโดยผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งด้วยตนเอง ในรูปแบบออนไลน์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปให้สำนักงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามใน Google Form ผ่านระบบ QR Code

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาสภาพภาพของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

2. การศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2560)

3. วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร PNI_modified ของนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558)

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ในแบบสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มาจัดทำแบบสัมภาษณ์

การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอร่างแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อให้ได้คำถามที่ตรงตามแนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา และความตรงตามวัตถุประสงค์ หรือค่า IOC โดยใช้วิธีของโรวินELLI และแฮมเบิลตัน Rovinelli & R.K. Hambleton (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย เพื่อแนะนำตัวผู้วิจัยในการติดต่อหน่วยงานที่เก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายภาพดิจิทัลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
2. การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2560)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม และรายด้าน

องค์ประกอบ ทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	PNI modified	ลำดับที่
1) ทักษะด้านการสื่อสาร	3.76	0.23	มาก	4.82	0.21	มากที่สุด	0.219	3
2) การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ หรือ ปัญญาประดิษฐ์	3.55	0.23	มาก	4.85	0.25	มากที่สุด	0.268	1
3) การสร้างสรรค์นวัตกรรม	3.79	0.23	มาก	4.86	0.24	มากที่สุด	0.221	2
4) การคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา	3.87	0.24	มาก	4.83	0.20	มากที่สุด	0.198	4
รวม	3.74	0.22	มาก	4.84	0.23	มากที่สุด	0.227	-

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม และรายด้านพบว่า ทักษะใน

อนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.24) การสร้างสรรค์นวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.23) ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.23) ทักษะด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.23) และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ หรือ AI มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.23) ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.24) ด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ หรือ AI มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.25) ด้านการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.20) และทักษะด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.21) ตามลำดับ และการประเมินความต้องการจำเป็นทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยภาพรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified} = 0.367$ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ หรือ AI มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.628$) รองลงมาด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.421$), ทักษะด้านการสื่อสาร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.219$), และด้านการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.198$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านที่ 1 ทักษะด้านการสื่อสาร							
1	การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหาร	4.77	0.79	มากที่สุด	4.87	0.79	มากที่สุด
2	ในสถานการณ์วิกฤต เช่น ปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียน ผู้บริหารใช้การสื่อสารให้เกิดความร่วมมือ	4.74	0.90	มากที่สุด	4.77	0.95	มากที่สุด
3	ผู้บริหารใช้วิธีการสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในโรงเรียน	4.62	0.54	มากที่สุด	4.65	0.54	มากที่สุด
ด้านที่ 2 ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ AI							
4	ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีช่วยลดความซับซ้อนของกระบวนการบริหารงานในโรงเรียน	3.86	0.90	มาก	4.27	0.86	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาใน อนาคตของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5	ผู้บริหารมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้ เทคโนโลยีในการทำงาน	4.69	0.76	มากที่สุด	4.70	0.76	มากที่สุด
6	ผู้บริหารใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น ระบบ LMS หรือ AI Chatbots ในการสื่อสารและสนับสนุนการเรียนการสอน	4.34	0.90	มาก	4.40	0.90	มาก
ด้านที่ 3 ด้านจินตนาการ							
7	ผู้บริหารวางแผนและดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับ นวัตกรรมของโรงเรียน	4.63	0.79	มากที่สุด	4.65	0.79	มากที่สุด
8	ผู้บริหารสร้างโครงการหรือแนวคิดที่สนับสนุนการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน	4.87	0.79	มากที่สุด	4.77	0.79	มากที่สุด
9	ผู้บริหารคิดเชิงนวัตกรรมช่วยให้แก้ไขปัญหาในการ บริหารงาน	4.49	0.95	มาก	4.60	0.95	มากที่สุด
ด้านที่ 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล							
10	ผู้บริหารมีเทคนิคในการระบุสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา	4.73	0.79	มากที่สุด	4.78	0.79	มากที่สุด
11	ผู้บริหารสามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตโดยใช้ ข้อมูลและสถานการณ์ปัจจุบัน	4.48	0.82	มาก	4.67	0.82	มากที่สุด
12	ผู้บริหารประเมินสถานการณ์หรือปัญหาด้วยเหตุผลและ หลักฐาน	4.37	0.79	มากที่สุด	4.77	0.79	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		4.55	0.75	มากที่สุด	4.66	0.75	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีทั้งหมด 4 ด้าน 12 แนวทาง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยรวม ความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.75) อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.66$, S.D.= 0.75) อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาแนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในระดับสูงทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการสื่อสารที่โดดเด่นที่สุด สะท้อนถึงความสำคัญของการสื่อสารในชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมก็อยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัลและแนวโน้มสังคมที่เน้นการพัฒนาใหม่ ๆ ด้านการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา มีค่าต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับสูงมาก แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความคล้ายคลึงกัน บ่งบอกถึงบริบททางสังคม การศึกษาหรือการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะเหล่านี้อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพงษ์ กาญจนสกุล (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารยุคใหม่ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา พบว่าผู้บริหารยุคใหม่ควรมีคุณลักษณะสำคัญหลายด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสร้างชุมชน ความมุ่งมั่นและความพากเพียร การสร้างความร่วมมือและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยสามารถพยากรณ์ผลการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ร้อยละ 61.90

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้มาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีความคาดหวังสูงต่อทักษะที่จำเป็นในยุคปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมมากที่สุด สะท้อนถึงแนวโน้มของโลกที่เน้นการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขัน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ AI เป็นลำดับถัดมา แสดงถึงความจำเป็นของเทคโนโลยีในชีวิตและการทำงาน ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่มีความสำคัญสูงเพื่อรับมือกับปัญหาที่ซับซ้อน ส่วนทักษะการสื่อสาร แม้จะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับสูง แสดงถึงความสำคัญในการทำงานร่วมกัน โดยรวม ความคาดหวังต่อทักษะเหล่านี้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาจเป็นผลจากสภาพแวดล้อมที่ มุ่งสู่ยุคดิจิทัลและนวัตกรรมเป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา พันธรักษ์พงษ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีทักษะสำคัญหลายด้านที่ส่งผลต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทักษะด้านการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ 21

ความต้องการจำเป็นทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการพัฒนาทักษะในระดับหนึ่ง ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และ AI สูงที่สุด สะท้อนถึงบทบาทสำคัญของเทคโนโลยีในการบริหารและจัดการศึกษา รองลงมาคือ ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาระบบการศึกษาให้ทันสมัย ทักษะการสื่อสารยังคงมีความสำคัญต่อการประสานงานและบริหารองค์กร ส่วนทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา แม้จะมีค่าดัชนีต่ำสุด แต่ก็ยังเป็นทักษะสำคัญในการตัดสินใจเชิงระบบ โดยรวม ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าแนวโน้มของโลกการศึกษายุคใหม่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรสร เจียมทอง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะหลากหลายด้าน โดยเฉพาะทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

แนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน มีจำนวน 12 แนวทาง และผลการประเมินความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธีรพงษ์ กาญจนสกุล (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารยุคใหม่ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา พบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารยุคใหม่ 2) การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา 3) คุณลักษณะของผู้บริหารยุคใหม่กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) คุณลักษณะผู้บริหารยุคใหม่ ด้านการสร้างชุมชน ด้านความมุ่งมั่นและความพากเพียร ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ร้อยละ 62.90

ด้านที่ 1 ทักษะด้านการสื่อสาร จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม สถานศึกษาได้จัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้บริหาร โดยมุ่งเน้นความชัดเจนในการสื่อสาร ทักษะการฟังเชิงลึก การปรับปรุงแบบการสื่อสารให้เหมาะสม และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการสื่อสารเชิงบวกและการสื่อสารวิสัยทัศน์ขององค์กร ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายด้านดิจิทัล ส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ มีบุคลากรดูแลงานดิจิทัล และจัดเวทีแสดงความสามารถ ในสถานการณ์วิกฤต ผู้บริหารใช้หลักการสื่อสารเชิงสันติ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างโปร่งใส สร้างความไว้วางใจผ่านการสื่อสารสองทาง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในโรงเรียน ผู้บริหารกำหนดช่องทางสื่อสารที่ชัดเจน เช่น การประชุม สื่อดิจิทัล และกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ พร้อมทั้งเน้นการสื่อสารที่เข้าใจง่ายและเปิดกว้าง เพื่อลดความขัดแย้งและส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของบุญส่ง กรุงขาลี (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรสาครสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัยเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารของโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครสมุทรสงครามโดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก (2) ระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารของโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครสมุทรสงครามโดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก และ(3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัยวิทยาลัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครสมุทรสงคราม ในภาพรวมที่ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r_{\text{XtotYtot}} = .75$)

ด้านที่ 2 ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ AI จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม สถานศึกษาได้จัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดความซับซ้อนของการบริหาร โดยเน้นการอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน (School Management Information System) ซึ่งครอบคลุมงานด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น โปรแกรมบริหารโครงการ แดชบอร์ด KPI ระบบจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องมือสื่อสารออนไลน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ผู้บริหารยังได้รับการพัฒนาให้สามารถส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีผ่านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับนวัตกรรม การวางแผนพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ การจัดระบบพี่เลี้ยงและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณที่เพียงพอ พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจให้ครูที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอนในด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน ผู้บริหารได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (LMS) และเทคโนโลยี AI รวมถึงการเรียนรู้กลยุทธ์ การบริหารระบบดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ และจัดตั้งทีมงานด้านเทคโนโลยีของโรงเรียนเพื่อช่วยวางแผนและประเมินผลการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้ ยังมีการจัดทำแผนพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลระยะยาวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับคำกล่าวของบุญส่ง กรุงเทพฯ (2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวัฒน์ ชัดมะโน (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งได้ผลการวิจัยดังนี้ 1. องค์ประกอบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในภาพรวม พบว่ามี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม 4) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และ 5) ทักษะการแก้ปัญหา โดยทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. ประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 4. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลของ โรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการสื่อสาร (X1) ทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล (X2) และทักษะการทำงานเป็นทีม (X3) มีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิภาพของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 78.00 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y' = 1.09 + .37X1 + .48X2 + .26X3$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z'y = .39Z1 + .56Z2 + .26Z3$ 6. แนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะ ทางเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านทักษะการทำงานเป็นทีม

ด้านที่ 3 ทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม สถานศึกษาได้จัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของผู้บริหารในการวางแผนและดำเนินโครงการนวัตกรรม โดยเน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการบริหารโครงการเชิงนวัตกรรม ครอบคลุมกระบวนการพัฒนานวัตกรรมตั้งแต่การระบุปัญหา การระดมความคิด การสร้างต้นแบบ

การทดสอบ และการประเมินผล ยังส่งเสริมให้ผู้บริหารสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ และพัฒนาทักษะในการระดมทุนเพื่อสนับสนุนโครงการนวัตกรรม ในการสนับสนุนการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวคิดและทักษะสำคัญ เช่น ทักษะการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และทักษะชีวิต พร้อมทั้งร่วมมือกับครูและนักเรียนในการออกแบบโครงการที่ตอบโจทย์บริบทของโรงเรียน ส่งเสริม เครือข่ายความร่วมมือกับภาคธุรกิจและองค์กรไม่แสวงหากำไร และพัฒนาทักษะการออกแบบโครงการที่เน้น การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ยังมีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารในการแก้ไขปัญหาด้านการบริหาร โดยใช้เทคนิค เช่น การคิดแบบหมวกหกใบ (Six Thinking Hats) หรือ TRIZ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารมองปัญหาหลายมุมมองและคิดนอกกรอบ อีกทั้งยังส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้าง ต่อความคิดสร้างสรรค์ การใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) ในการบริหารงาน และการนำแนวคิดการบริหารจัดการ สมัยใหม่จากภาคธุรกิจมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารมีความสร้างสรรค์และทันสมัย สอดคล้องกับวิจัย ของไกรสร เจริมทอง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 มี ซึ่งมีความมุ่งหมาย ดังนี้ 1) ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ผู้บริหารควรใช้เทคโนโลยีช่วยในการสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารต้องบริหารแบบมีส่วนร่วมเปิดใจรู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหาร ต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและต้องทำให้องค์กรเป็นองค์กรเชิงบวกต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีการสร้างขวัญกำลังใจ 4) ด้านเทคนิค ผู้บริหารจะมีเทคนิคด้านการบริหารได้เกิดจากการมีเครือข่าย RAJABI ความร่วมมือให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้หลักการของวงจรเดมมิง (Deming Cycle) 5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารต้องมีความจริงใจ มีความโปร่งใสเป็นแบบอย่างที่ดี มีหลักธรรมาภิบาล

ด้านที่ 4 ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม สถานศึกษาได้จัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของผู้บริหารในการระบุนสาเหตุที่แท้จริง ของปัญหา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์รากเหง้าของปัญหา (Root Cause Analysis) เช่น แผนภูมิแก๊งปลา (Fishbone Diagram) และเทคนิค 5 Whys ควบคู่กับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทาง แก้ปัญหา อีกทั้งยังส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำกรณีศึกษาจากสถานการณ์จริง ในการพัฒนาทักษะการคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต ผู้บริหารได้รับการอบรมด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและ การพยากรณ์ (Forecasting) พร้อมทั้งใช้เครื่องมือแนวโน้ม เช่น Trend Analysis และ Scenario Planning ยังมีการสร้าง เครือข่ายผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ติดตามข่าวสารและงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรม ตลอดจนจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อฝึกวิเคราะห์แนวโน้มและวางแผนเชิงกลยุทธ์ ในการพัฒนาทักษะการประเมินสถานการณ์ด้วยเหตุผลและหลักฐาน มีการฝึกอบรมด้านการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) และการตัดสินใจบนฐานข้อมูล (Data-Driven Decision Making) ส่งเสริมการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา (School Management Information System) รวมถึงศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีด้านการใช้ข้อมูล ทั้งนี้ ยังมีการฝึกอบรมด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา โรงเรียน (School-Based Research) เพื่อให้ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลและหลักฐานประกอบการตัดสินใจได้ อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของวาริน แซ่ตู (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร

สถานศึกษายุคใหม่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่
มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด 3) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการมีความสัมพันธ์ในทางบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 4) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในศตวรรษ
ที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นรายด้านโดยเฉพาะด้านการใช้
เทคโนโลยี สารสนเทศ หรือ AI มีระดับความต้องการจำเป็นมาก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ตรงกับความต้องการ
อย่างแท้จริง
2. ควรมีการวิจัยติดตามผลการนำสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาทักษะใน
อนาคตของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการนำความรู้ ความเข้าใจและทักษะปฏิบัติการไปใช้
อย่างคงทนและพัฒนาต่อไป
3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพัฒนาทักษะในอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษา
เพื่อวางกรอบหรือกำหนดช่วงเวลาในการพัฒนาระยะสั้น

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสร เจริมทอง. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา].
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ
ครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษ
ที่ 21*, 28 กรกฎาคม 2559, (หน้า 301-313). มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ธีรพงษ์ กาญจนสกุล. (2564). *คุณลักษณะผู้บริหารยุคใหม่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๖ เชียงใหม่*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย.
- ธีรวัฒน์ ชัดมะโน. (2563). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด*.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา].
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุริยาสาน.
- บุญส่ง กรุงชาลี. (2561). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษาับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารศิลปการจัดการ*, 4(3), 783-795.
- วาริน แซ่ตู. (2562). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2560). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2551). *การวัดผลการศึกษา*. ประสานการพิมพ์.
- สุนันทา พันธรักษ์พงษ์. (2564). *สภาพและแนวทางพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชัย สุรเดชเดชกุล. (2567). *แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed). Harper & Row.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Yang, P. (2011). *A Literature Review of the Skills Pequired by 21st Century School Administrators*. Athbasca University.